



INHOUD

PROLOOG	9
FAQANNABIS	19
1. De zevende dag van de zevende maand	25
2. De (met cannabis?) Gezalfde	37
3. Kunstmatig paradijs	45
4. Drug of medicijn?	63
5. The sky is high and so am I	71
6. Andere schadelijke middelen	83
7. Congogras en Heilige Hasjiesj	99
8. Nederland Gidsland	109
9. Mijn eerste keer	121
10. Neder wiedewiedewiet	131
11. Cannabis parlementiva	141
12. I love you Mary Jane	149
13. De laagste prioriteit	161
14. Het verboden medicijn	173
15. De wereld van Sofie	181
16. Trekt Uw Plant	189
17. Cannabusiness	201
18. Cannaeconomics	213
19. Verslaafd?	219
20. Duivelskruid	229
21. Intussen in Nederland	237

22. The art of smoking (& vaping & eating)	245
23. Grote zever?	251
24. In het bijzijn van minderjarigen	257
25. Het nieuwe gidsland	261
26. Cannaflix	267
27. Doping, peace and love	275
28. Cannabis & Corona	281
 BIJLAGE 1	
Federale Beleidsnota drugs 2001	287
 BIJLAGE 2	
Cannabis & verslaving	293
 BIJLAGE 3	
'Ganja In Jamaica	301
 BIJLAGE 4	
Blauwdruk voor wettelijke regulering van cannabis in België	305
 BIBLIOGRAFIE	312

'De oorlog tegen drugs is een grotere bedreiging voor onze vrijheid en democratie dan het terrorisme.'

Joseph D. McNamara,
onderzoeker Stanford University, voormalig politiechef

'Velen van ons, politie- en justitiefunctionarissen, werken voor LEAP bij wijze van boetedoening. In het begin van je carrière trek je het nut van de war on drugs niet in twijfel maar het is een zeer slecht beleid. Ik heb een groot deel van mijn loopbaan verkwist aan deze waanzin. Een groot deel van mijn succes stelt niets voor. I screwed up my career. Gelukkig is er LEAP, wat voor ons een soort zelfhulpgroep is. I am a recovering drug warrior. Ik voel mij niet alleen schuldig over de mensen die door mijn handelen nodeloos in de gevangenis zijn beland maar ook over alle criminelen die op straat konden blijven lopen omdat ik hun plek aan iemand anders had gegeven. Dat is het gevolg van het systeem van minimumstraffen voor drugsovertredingen. De overheid zal zo'n vergissing niet toegeven. Die maakt liever nieuwe fouten om oude te verbloemen.'

Jerry Cameron, LEAP
(Law Inforcement Against Prohibition, UK)



PROLOOG

De eerste memes en cartoons die tijdens de coronacrisis op mijn tijdslijn verschenen, nog voor de wc-rollenhype, waren gelinkt aan cannabis. Niemand ontsnapt aan de algoritmes van Facebook. Mark Zuckerberg weet dat humor en cannabis mijn leven kleur geven, dus de combinatie moet zeker likes opleveren. Of liever nog een hartelijk lachende smiley, waarmee je net iets meer betrokkenheid toont. Die gebruik ik enkel als ik echt hardop moet lachen, wat je alleen, achter je scherm(pje), toch minder makkelijk doet dan in gezelschap.

De grappen hadden voor mij ook een extra dimensie. Ik zat middenin het schrijfproces van dit boek (dat zou ook zonder corona zo geweest zijn) en de humor verwees vaak rechtstreeks naar een van de thema's die ik wilde behandelen. Op 9 maart 2020 heb ik voor de eerste keer een smiley gegeven bij een corona-meme. Bovenschrift: *'When you have weed in the car and the cops want to search it.'* Beeld: close-up van een chauffeur achter een gesloten autoraam en een politieagent. De bestuurder draagt een mondmasker en toont een papier waarop geschreven staat: *'I have coronavirus.'* Herkenbaar, en daarom ook grappig, toch voor mensen die soms cannabis op zak hebben. En dan hadden we nog niks gehoord over besmettelijke microdruppeltjes. Je zou boven dat beeld ook gewoon 'Speekseltest?' kunnen zetten, dan werkt de grap eigenlijk nog beter. Cannabis in het verkeer: er valt veel over te zeggen. Check hoofdstuk 24.

'Bernie Sanders nodigt 15.000 mensen uit voor wietfeest,' meldde het Nederlandse cannaportaal CNNBS op 13 maart. Sanders was toen nog presidentskandidaat en wilde met het evenement zijn verkiezingsbelofte kracht bijzetten dat hij cannabis zou legaliseren in heel de Verenigde Staten. Ik heb dat artikel gedeeld met het commentaar 'Er komt wel een verbod op het doorgeven van jointjes.' Ik wil ook weleens likejes en lach-

jes om iets wat ik zelf verzonnen heb. Los daarvan is de status van cannabis in de Verenigde Staten onvermijdelijk een van de rode draden in dit boek. Het land dat de rest van de wereld gedurende een eeuw heeft gedwongen tot een even fanatieke als uitzichtloze *war on drugs* (en dus ook *on weed*) loopt nu voorop in de bevrijding van cannabis. Hoe is dat zo snel kunnen gaan?

Dat vragen ook de politici en partijen zich af die altijd blind op de Amerikaanse koers zijn gevaren, en de willekeurige indeling tussen legale en illegale drugs wettelijk gehandhaafd hebben. Soms uit persoonlijke afkeer of morele overwegingen, wat ik nog enigszins kan begrijpen, ook al zouden die nooit de doorslag mogen geven in een beleid dat het algemeen belang dient. Erger zijn de politieke krachten die van de *war on drugs* een ideologisch machtsinstrument hebben gemaakt, vaak rechts, soms ook links. Zij kanten zich tegen cannabis omdat het niet past in hun wereldbeeld. Cannabis is slecht, verwerpelijk, 'rotzooi' zei de Nederlandse premier Mark Rutte ooit, dus gaan we het ook met alle mogelijke middelen bestrijden. Politici die op andere vlakken getuigen van hoopgevend voortschrijdend inzicht, verkrampen nog altijd als ze een wietblad zien.

Sinds ik eind jaren zeventig naar de stembus mag, heb ik mij politiek nog nooit gehoord, laat staan vertegenwoordigd gevoeld als cannabis-consument. Ja, ik weet het: mooi woord voor blower of druggebruiker. Maar taal is een belangrijk wapen in de oorlog voor of tegen 'drugs'. Cannabis is geen onkruid (*weed*) en je 'gebruikt' het hooguit als medicijn. We gebruiken ook geen pintje, of een glas wijn. Dat lijkt misschien mierenneukerij, maar we weten allemaal dat taal vaak bepaalt hoe we naar de wereld kijken. Wat ik een cannabiskwekerij noem, is voor anderen een drugsplantage. Een cannabisproducent is een drugsfabrikant. Alcohol wordt verhandeld, cannabis gedeald. Als ik met een paar vrienden een jointje rook, is dat voor ons een gezellig samenzijn. Als de politie ons betrapte, zou in de krant algauw het woord drugshol vallen.

Terwijl de politie, de drugsbrigade en het gerecht zich ook in 2020 onledig hielden met de jacht op wietkwekers, -handelaars en -consumenten, ontploften in Antwerpen bommen en granaten. De burgemeester verklaarde delen van zijn stad zowat tot oorlogsgebied, en zette militair materieel in om de explosieve situatie te ontmijnen. De *war on drugs* levert alleen maar meer geweld en ellende op, zoals onafhankelijke

wetenschappers en sociologen ons al jaren voorhouden. De burgemeester bezweert ons ook dat er sinds 2013 al meer dan zeventuizend drugdealers zijn opgepakt. En toch (of misschien net daarom) heeft het drugsgeweld in de stad alleen maar uitbreiding genomen. En toch is het aanbod nooit stilgevallen. Zeventuizend lijkt mij trouwens een absurd hoog aantal. Ik zou die lijsten weleens willen zien, en vooral hoeveel van die mensen gewoon een paar gram cannabis op zak hadden.

Ik maak me sterk dat we de laatste stuiptrekkingen van een falend beleid beleven. Honderd jaar geleden consumeerden in het Westen misschien een paar duizend mensen cannabis, vandaag honderden miljoenen. Wie gelooft die mensen nog, met hun misplaatste morele superioriteitsgevoel? De enige reden waarom de plant verboden werd, is dat een paar gefrustreerde Amerikanen na de mislukte drooglegging, begin jaren twintig, een nieuwe bezigheid nodig hadden. Dat cannabis vooral geconsumeerd werd door Mexicanen en Afro-Amerikanen was voor dit zootje racistische pilaarbijters mooi meegenomen. Dan hoefden ze alvast geen witte mensen meer te viseren.

Cannabis is voor de machtshebbers decennialang een van de gemakkelijkste excuses geweest om Afro-Amerikanen achter de tralies te zetten en een levenslang stigma mee te geven. Ook nu nog zitten er in de VS vier keer meer zwarte dan witte mensen in de gevangenis wegens cannabisbezit – of handel, ook al is de consumptie in beide bevolkingsgroepen verhoudingsgewijs ongeveer gelijk. Vervang ‘Afro-Amerikanen’ door ‘Marokkanen’ en je kunt hier een gelijkaardig verhaal vertellen.

Er bestaat een rechtstreeks verband tussen racisme en de *war on drugs* (hoofdstuk 6), of toch zeker de oorlog tegen cannabis. Politiek, sociaal en cultureel. Ik durf te zeggen dat het overgrote deel van de witte blowers zich om die reden al veel langer verbonden voelt met de gekleurde minderheden, precies omdat we hun verhalen kennen, is het niet uit eerste hand dan wel via de muziek (hiphop, reggae, Nina Simone...), films of andere kunsten. Die zweer van vierhonderd jaar fysieke pijn en lijden, van slavernij en onderdrukking, van geweld door slavenmeesters en politie, van discriminatie en beledigingen, kwam in volle coronacrisis tot uitbarsting. ‘*I can’t breathe*’, het waren de laatste woorden van George Floyd, versmacht door een politieagent, maar ze drukten tegelijk een gevoel uit dat miljarden niet-witte mensen elke dag met zich meedragen. En met hen vele cannabisconsumenten, van welke

kleur dan ook. Gediscrimineerd en vervolgd worden omdat je liever blout dan zuipt (om in hetzelfde taalregister te blijven): het is in essentie even absurd als mensen veroordelen op basis van hun huidskleur. Zonder dat ik mijn situatie als geprivilegieerde witte man daarom wil afwegen tegen het veel diepere onrecht dat Black Lives Matter aanklaagt.

Als het over cannabis ging, bereikte ons tijdens de coronacrisis gelukkig alleen maar goed nieuws uit de vs. De sluiting van *dispensaries* ('apotheken', ook een kwestie van taal) heeft er in die periode nooit ter discussie gestaan. In de staten waar cannabis legaal is, werd de hele business bestempeld als 'essential', een sector dus die gewoon mocht blijven draaien. 'The culture war is over,' concludeerde Leafly, een van de grootste cannabisportalen ter wereld. 'Cannabis won. It's essential.' Cannabis heeft gewonnen. Het is niet langer een crimineel maar een essentieel product. Nooit ging er in Amerika zoveel wiet over de toonbank als tijdens de lockdown. Ook in België werd volgens een studie van Sciensano aanzienlijk meer cannabis geconsumeerd dan voordien. Sommigen vonden dat verontrustend nieuws, mij maakte het blij.

In Nederland kwam er al na één dag een uitzondering op de algehele sluiting van cafés en restaurants: de coffeeshops, die open mochten blijven als afhaalpunt. Beelden van de lange rijen na de oorspronkelijke aankondiging gingen de wereld rond maar dat was niet de reden om het besluit terug te draaien. De illegale straathandel zou exploderen en dat kon de politie er nu even niet bij hebben.

In de rubriek Varia was er in die rare periode ook nieuws uit Manchester, waar de 'gemaskerde weldoener' Outlaw onder de noemer 'essential lockdown goods' cannabis (en wc-papier, zeep en water) verdeelde. Met Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland dienden zich alweer twee nieuwe landen aan waar cannabis uit de strafwet werd gehaald. In Antwerpen daarentegen moest een CBD-shop de deuren sluiten omdat het pand in vogelvlucht twaalf meter te dicht bij een school zou liggen. CBD, dat is de andere component van cannabis, die geen roes verwekt en vooral medicinale toepassingen kent. Overal een gerespecteerd product en een commercieel succes maar de angst voor het wietblad hing nog altijd als een donkere wolk boven de stad, zelfs toen de hele wereld in de ban was van een pandemie.

Grappig maar tegelijk bloedserieus: in Nederland drongen enkele gevangenisbewaarders er in een brandbrief aan het ministerie van Justi-

tie op aan de gedetineerden te voorzien van softdrugs, en zo de onrust in de cellen te bedaren. ‘Het niet toelaten van bezoekers heeft als gevolg dat er minder drugs te verkrijgen zijn. De gevolgen hiervan zijn dat spanningen toenemen en er door gedetineerden naar alternatieven wordt gezocht. De explosieve toename van het gooien van drugs over de muren is hier een goede indicator van.’ Een citaat dat op zijn minst een essay waard is, maar het bleef bij een eenmalig bericht. Ook in de cel blijkt cannabis een essentieel product.

Op CNN zag ik intussen elke dag, bijna elk uur, ‘Chief Medical Correspondent’ Sanjay Gupta verschijnen. *Dokter Sanjay Gupta*, de Marc Van Ranst van de Amerikaanse nieuwszender. Tegenover het losgeslagen projectiel Donald Trump en zijn hallucinante persconferenties (niet te verteren zonder geestverruimende hulpmiddelen) toonde Gupta zich een lichtgevend baken van wetenschappelijke betrouwbaarheid. Dezelfde Gupta die enkele jaren geleden voor CNN een reeks maakte over cannabis, *Weed*, waarin hij na diepgravend onderzoek ootmoedig erkende dat hij zijn visie op de plant moest herzien. Hij was natuurlijk niet de eerste wetenschapper die zich verdiepte in de cannabinologie, maar Gupta kreeg wel een internationaal platform om zijn inzichten te verspreiden. Met de goedkeuring van Ted Turner, de oprichter van CNN, een van de meest invloedrijke ondernemers van zijn generatie, notoir filantroop, milieuactivist, voorstander van de legalisering van cannabis én notoir cannabisconsument.

Ook bij ons roepen wetenschappers uit verschillende sectoren de politici al jarenlang op om cannabis een wettelijk statuut te geven. Toen het over corona ging, werd wetenschappelijk advies plots wel heilig verklaard. Waarom dan niet de onweerlegbare feiten en argumenten die een regulering van de cannabismarkt bepleiten en ondersteunen?

Sanjay Gupta was tijdens de lockdown niet van het scherm te branden, en toch vond hij nog de tijd om uitgebreid hulde te brengen aan Charlotte Figi, ‘het meisje dat de wereld veranderde’. Dat u misschien nog nooit van haar hebt gehoord, is te wijten aan de angst voor het wietblad, die niet alleen politici in de ban houdt maar ook de media. Cannabisnieuws, van medische of welke aard dan ook, wordt in de Lage Landen nog altijd niet onbevooroordeeld benaderd, als het al gemeld wordt.

Charlotte had een zware vorm van epilepsie, ze kreeg meer dan driehonderd heftige aanvallen per week. Haar moeder had in de keuken zelf

een specifieke cannabisolie vervaardigd, laag in THC, hoog in CBD, op basis van wetenschappelijk onderzoek. Een paar druppeltjes volstonden om de aanvallen terug te brengen tot hooguit drie per maand. Nooit heeft een reportage meer indruk gemaakt op Sanjay Gupta, en niet alleen door het medische wonder dat zich schijnbaar voltrokken had. Ook de liefde en de hartelijke warmte in de entourage van de kleine Charlotte beroerden hem, onlosmakelijk verbonden met de zorg en de eerbied voor de plant die het gezelschap had samengebracht (en die ik maar al te goed herken van thuishkwekers bij ons).

Wij hebben in België onze eigen Charlotte. Ze heet Sofie en haar papa is er haast in zijn eentje in geslaagd het medicinale gebruik van cannabis op de politieke agenda te krijgen, toch in zijn eigen gemeente, en het thema in de mainstreammedia te brengen. Met de nadruk op *mainstream*. Het was opvallend dat *Het Laatste Nieuws*, *Dag Allemaal* en *VTM* Sofie en Jean Pierre Voncken veel vaker en gewilliger opvoerden dan de *VRT* en de kwaliteitskranten. Voor mij horen ze thuis in de beperkte kring van Belgische cannabishelden, mensen die hun nek hebben uitgestoken en tegen de conservatieve stroom in durfden te roeien. Zij verdienen een plaats aan de maatschappelijke debattafel, veel meer dan de politici, en dus ook in dit boek (hoofdstuk 15).

In de flauwste cannabis & coronagrappen op mijn tijdlijn werd gesuggereerd dat de plant je zou beschermen tegen de ziekte. Flauw, omdat je er niemand mee verrast. Tegenstanders en onwetenden geloven toch al niet in de helende kwaliteiten van cannabis. Terwijl voorstanders en reguliere consumenten er vaak van overtuigd zijn dat het de weerstand verhoogt, en dus ook helpt om virussen te bestrijden. De Jamaicaanse wetenschapper Henry Lowe vroeg trouwens al op 6 april 2020 – zijn land was toen amper een paar dagen in lockdown – een ‘coronavirus ganja patent’ aan, een patent dus voor een cannabismedicijn. Als het over ganja gaat, heb ik de Jamaicanen altijd heel serieus genomen, ondanks de lacherige reacties die dat vaak oplevert, en dat doe ik nu ook.

Het medicinale gebruik van cannabis heeft in het tweede decennium van de eenentwintigste eeuw een hoge vlucht genomen. Er zijn nu zelfs ‘conservatieve’ politici die het thema durven aan te snijden, zij het nog altijd met dat ene, ongefundeerde voorbehoud: de recreatieve, roesverwekkende consumptie van cannabis blijft taboe. De plant heeft meer dan 40.000 toepassingen, medisch, industrieel, als voeding voor mens

en dier, maar dat ene aspect is verwerpelijk. Zowat alles is goed aan cannabis behalve die ene component, THC.

Het doet me denken aan een reportage die ik ooit gemaakt heb over de Reggae Boyz, de Jamaicaanse nationale voetbalploeg. Trainers, bondslui, politici, sponsors: allemaal gooiden ze bloemen naar Bob Marley, de grote held van het eiland en zelf een fervente voetbalspeler. Tot ik in de interviews ganja ter sprake bracht, zoals cannabis in Jamaica genoemd wordt. Leve Bob Marley maar zwijg ons van die drugs!

Terwijl de hele wereld natuurlijk maar aan één ding denkt als je de naam Marley uitspreekt, weet ik uit eigen ervaring. Wie niet spontaan wiet of ganja zegt, maakt het gebaar van iemand die aan een jointje trekt. Geen muziekgenre waarin de liefde voor de plant al sinds de jaren zestig zo expliciet wordt uitgesproken als de reggae. Ik móet het er wel over hebben in dit boek, al was het maar omdat de rasta's mij op het spoor hebben gezet van cannabis (hoofdstuk 5, 26).

Maar Bob Marley was lang niet de enige superster die graag blowde. Als we alle artiesten van onze playlists haalden die hun beste werk hebben gemaakt met cannabis als vaste metgezel, zou ons muzikaal bewustzijn daar zwaar onder lijden. Van Louis Armstrong tot Johnny Cash, van Paul McCartney tot Snoop Dogg, van Janis Joplin tot Taylor Swift: allemaal hebben ze de lof gezongen van marihuana. (Wiet, cannabis, ganja... : het is geen toeval dat er zoveel verschillende woorden bestaan voor de plant, zoals in de Inuit-talen voor sneeuw). Voor zover onze idolen al niet 'onder invloed' waren toen ze in de studio zaten. We eren, ridderen en bewieroken hen, maar hun liefde voor dat ene plantje blijft onbespreekbaar, of hooguit iets wat we met de mantel der liefde bedekken. Hoewel het ooit toonaangevende weekblad *Humo* net in de lockdown een groot stuk publiceerde over blowende artiesten, Zwangere Guy voorop. Misschien omdat de onredelijke angst voor het wietblad in het niet valt bij de mondiale coronapaniek? Omdat we eindelijk beseffen dat cannabis helemaal niet het grote gevaar voor de volksgezondheid is dat ons al die jaren werd voorgespiegeld?

Blues, jazz, rock, pop, hiphop, reggae, afrofunk, raï, rembetiko... : zonder cannabis zouden al die muziekjes heel anders gevoeld en geklonken hebben. De geschiedenis van de cannabisplant kan niet zonder eigen playlist, en die staat niet alleen kriskras in dit boek maar ook op Spotify. Er zijn films en documentaires die u moet gezien hebben, boe-